

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE

A Szolnok Városi Óvodák Fejlődés- és Viselkedésharmonizáló
szakcsoport

Pataki-Kolláth féle hallásébresztés

Előadó: Pittner Anita

Szolnok Városi Óvodák Fejlődés- és Viselkedésharmonizáló szakcsoport gyógypedagógusa

Szolnok, 2021.04.21.

Pataki-Kolláth féle hallásébresztés.

Előadó: Pittner Anita

A terápia kifejlesztése Dr. Pataki László gyógypedagógus, logopédus, gyermek fül-orr gége szakorvos és Kolláth Zoltán csillagász szakember áldozatos munkájához fűződik. Megfigyelték, hogy vannak bizonyos „túlcsengő” hangok, melyek hosszabban hallatszanak és elnyomják a beszédhangokat. Így a beszédértés nem lehet folyamatos, emiatt a feldolgozás nem lehet sikeres és magatartási problémákhoz később olvasás, írás zavarához is vezethet.

A 0 db alatti hangok észlelését *hallási túlérzékenységnek* nevezzük.

A túlérzékeny hallás hasonló tüneteket mutat, mint a siketség, mert a gyermek gyakran „kikapcsolja” az őt zavaró hangokat. Tünetek alapján nehéz megállapítani a különbséget.

A túhallás nem betegség, hanem egy adottság. Nem a fül beteg és nem az agy, hanem az információtovábbítást végző, érző idegrostok egyik fajtájának frekvenciaspecifikus ingerátviteli zavaráról beszélünk. Az emberi agy csodálatos, tanítható. Képes arra, hogy megfelelő impulzusok hatására gátolja a kellemetlen, túlcsengő, zavaró hangokat.

A gyermekek óvodába kerülésével válnak a tünetek egyre zavaróbbá, feltűnővé, amik megnehezítik az integrációt.

A hallási túlérzékenység következményének tünetei a következők:

- rossz zajtűrés (fülek befogása)
- figyelem és koncentrációs zavarok
- beszédészlelési problémák
- beszédértési problémák (visszakérdezések)
- hangzótévesztések
- logopédiai nehézségek
- magatartászavarok
- diszlexia, diszgráfia

A gyermeknél tapasztalt tüneteket a pedagógusok jelzik a szülőknek. A megbeszélésnél fontos, hogy a szülő is elmondhassa az otthon tapasztaltakat, ami teljesebb képet adhat a probléma okáról. Ezután lehet védőnőhöz, gyermekorvoshoz fordulni a hallásvizsgálat miatt. A pontos diagnózis felállítása után indulhat el csak a célzott terápia.

Beszélnünk kell a hallási problémákról, melyeknek 3 csoportját különböztetjük meg.

- ✘ Hiposzenzitív hallás (túl kevés számára az inger)
- ✘ Hiperszenzitív hallás (túl sok számára az inger)
- ✘ Fehér-zaj típusú hallás (belső hangokra figyelés)

Fontos megismernünk a három hallási probléma tüneteit, hogy időben felismerjük és esetleg ne másnak tulajdonítsuk a gyermek viselkedését.

Hiposzenzitív hallás, az amikor

a gyermek...

- ✘ figyel a rezgéseket
- ✘ betapasztja a fülét
- ✘ zajt kelt azért, hogy minél többet halljon
- ✘ döngeti, esetleg összetöri a tárgyakat, csapkodja az ajtót
- ✘ szereti a rezgő-berregő dolgokat
- ✘ hangos, ismétlődő, ritmikus zajokat kelt
- ✘ vonzza a tömeg, a forgalmi dugó
- ✘ kedveli, ha a fürdőszobában, konyhában, uszodában, wc-ben tartózkodhat

Hiperszenzitív hallás, az amikor

a gyermek...

- ✘ befogja a fülét
- ✘ gyakran felébred, felületesen alszik
- ✘ megijed, vagy fél az állatoktól, melyek váratlan és igen erős hanghatásokra képesek
- ✘ nem szereti a vihar, a tenger, a tömeg zaját
- ✘ ellenáll, ha vágják a haját (ilyenkor közvetlenül a fülük mellett keltenek hangot)
- ✘ kerüli a hangokat, zajokat
- ✘ ismétlődő zajokat kelt, hogy ezzel más zajokat elnyomjon

Fehér- zaj típusú hallás, az amikor

a gyermek...

- ✘ rázza a fejét
- ✘ folyamatosan dúdol
- ✘ a szívverését figyel
- ✘ hallja a gyomor korgását, bélmozgásait
- ✘ futás után befelé figyel a testében zajló folyamatok zajára

Ha pedagógusként ilyen tüneteket észlelünk, fontos, hogy kapcsolatba lépjünk a szülővel és a már említett módon járjunk el.

Kiterjesztett hallásvizsgálatot a Bethesda, Sote I és az Edukid végez. Nekik van olyan műszerük, amivel a túlhallást felismerik, mérik.

Vannak saját tesztjeink, amiket fülhallgatón keresztül mérünk fel, vagyis csak a gyerek hallja.

- Túlcseggő hangok miatt a Bubószün teszt.

- Hangzótévesztések miatt a Logatom teszt, ahol szópárokat hallanak fülhallgatón keresztül a gyerekek.

Maga a terápia egy **tanulási folyamat!**

A terápia menete:

- túlhallás diagnosztizálása, a már említett klinikákon
- saját tesztheink elvégzése
- egyénre szabott terápiás lemez elkészítése: az audiogramm illetve a saját teszteredményeink alapján. Mindenkinek más és más a lemeze, hiszen nem ugyanaz a probléma illetve az audigrammos csúcsok. Nincs két egyforma lemez.

Hallásterápia, összefüggő 10 nap, délelőtti, délutáni zenehallgatásokkal. Módosított zenét hallgatnak a gyerekek fülhallgatón keresztül. Szüretlen hangok vannak a zenébe elrejtve, 10 nap elteltével az agy megtanulja ezeket figyelmen kívül hagyni. Szoktam lehetőséget adni a szülőknek, hogy gyermekeik lemezébe belehallgassanak. Valaki észreveszi a szüretlen hangokat, de volt olyan apuka, akinek egyáltalán nem tűnt fel. A lemezeken gyerekdalok, komolyzenék, pop zenék hallhatóak módosított formában. Sajnos egyéni kéréseket nem tudunk figyelembe venni a zeneválasztás terén. Volt rá példa, hogy a szülő jelezte, hogy milyen zenék legyenek a lemezen. Ezeket nem tudjuk teljesíteni. Viszont előfordult, olyan zenehallgatás közben, hogy a kislány a 6. számnál rendszeresen elsírta magát. Sikerült kideríteni, hogy nem szereti Wolf Kati előadásában a Vuk zenéjét. Ezt mindig átugrattam a magnón. Mindenki megnyugodott.

Hatásmechanizmusa a következők

Az agy megszűri és elemzi az információkat. A gyermekek agya pedig megtanulja, hogy ha olyan hangot hallanak, amelyre „nincs szükségük”, azt figyelmen kívül hagyják. Ez kiváltható auditív ingerekkel is.

A hallásérbresztés eredményei közé tartozik, hogy több, mint 3.000 kezelt gyermeket tartunk számon. Javul a zajtűrés és a beszédértés. Mérséklődnek a gyermekek beszédhibái, olvasás- és írásproblémái. A kontrollra jelentkezettek közül romlásról nem számoltak be. Legfeljebb 10%-ban szükséges második terápia is. Ez otthoni terápiával orvosolható. Néhány esetben volt visszaesés 1-2 év után, melyet újabb terápia orvosolt. Ez összefüggésbe hozható környezeti változással is.

Egyértelmű javulást érzékelünk a következő területeken:

- ✘ beszédértés, beszédpercepció (tollbamondás esetén)
- ✘ magatartási zavarok
- ✘ beszédészlelés
- ✘ hangutánczás
- ✘ hangképzés
- ✘ zajtűrés
- ✘ mozgáskoordináció
- ✘ koncentrációs képesség javulása

- ✘ kommunikáció kezdeményezés
- ✘ önbizalom növekedése
- ✘ a gyerekek „kinyílnak”
- ✘ zajtűrés javulása
- ✘ Rajzkészség fejlődik,

És nem utolsó sorban a magabiztosság, nyitottság, fokozódik. Bátrabbak, nyitottabbak lesznek a gyerekek.

Alsó korhatár: 4 év

Felső korhatár nincs!

A jelzőrendszer, a támogatói attitűd megfelelő működése fontos a gördülékenyebb integráció megsegítésére.

Fontos a

- Pedagógusok
- Szülők
- Védőnői hálózat
- Audiológiai
- Internetes megjelenés
- Gyermekorvos együttes munkája, hogy mielőbb felismerjük a problémát.

A fentebb leírt tünetek alapján más okok is lehetnek a háttérben, ezért van szükség a megfelelő diagnosztizálásra.

Ez a terápia kitűnően kiegészíthető mozgásfejlesztéssel, logopédiai terápiával, amit én javasolni is szoktam a szülőknek. Természetesen a problémák mélységének megfelelően.

Említenék saját példákat is, természetesen név nélkül.

1. Kisfiú, 12 éves, jól tanuló, visszahúzódoó gyerkőc. Nagyon félt a nagy zajoktól, közlekedési eszközök hangjától, tűzijáték hangjától. Nehéz volt vele utazni. A terápia októberben befejeződött. Édesanya január elején hívott fel nagy boldogságban, hogy képzeljem el, mi történt. A család együtt nézte meg a szilveszteri tűzijátékot. Bár fogta a kislány kezét, de együtt volt a család ezen az eseményen. Boldogok voltak.
2. Kisfiú, iskola előtt 6 évesen. Beszéde nehezen érthető volt. Egyébként kedves, nyitott kisgyerek. Terápiát javasoltam nekik logopédiai terápiával kiegészíteni. Ma már 4. osztályos. Szavaló versenyeken szerepel.
3. Kislány, 10 éves. Éjszaka mindenki aludt a családban, csak Ő nem. Zavarta a hűtő bűgása, az óra kattogása. Édesanya az óra zaját kiiktatta, de a hűtőt nem tudta. Kétségbe volt esve. Hiszen a gyerek fáradt volt. Nem tudta kipihenni magát. Nem úgy teljesített az iskolában, nem tudott figyelni, rossz jegyei voltak.
Terápia elvégzése után a tünetek enyhültek. 1 éve beszéltem édesanyával. Nagyon boldog volt. Most már tényleg mindenki alszik este és a kislány sokat javított az iskolában.

Jól esnek ezek a visszajelzések. Szeretem tudni, nyomon követni a „gyermekeim” életét.

Források:

- Pataki-Kolláth féle hallásélesztés kézikönyv, Budapest, 2013, terapeuták kézikönyve
- Két Kéz Segítő Alapítvány honlapja www.hallasebzesztes.hu